

**ПРОЄКТ ЄС-МОП
«НА ШЛЯХУ ДО БЕЗПЕЧНОЇ, ЗДОРОВОЇ ТА ЗАДЕКЛАРОВАНОЇ ПРАЦІ В УКРАЇНІ»**

**Наглядова рада Проєкту
Засідання № 1
Четвер, 28 травня 2020 р.
Стислий виклад результатів обговорення**

28.05.2020 р. відбулося перше засідання Наглядової ради Проєкту ЄС-МОП «На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні», реалізація якого триватиме протягом 2020-2022 рр.

Згідно з порядком денним засідання, на обговорення виносилися такі питання:

- I. Затвердження Положення про Наглядову раду Проєкту ЄС-МОП та її складу;
- II. Визначення пріоритетності за сферами підтримки з боку Проєкту ЄС-МОП (за ступенем нагальності) з урахуванням необхідності узгодження із пріоритетами національних партнерів та затвердження плану роботи Проєкту (див. Рішення Наглядової ради).

Відкриття засідання

Під час відкриття засідання з вітальним словом виступили *Антоніу Сантуш*, Менеджер Проєкту ЄС-МОП, *Сергій Савчук*, Національний координатор МОП в Україні, *Мартін Шрьодер*, Радник з питань охорони здоров'я, зайнятості, юстиції, внутрішніх справ Представництва Європейського Союзу в Україні, *Юлія Свириденко*, Заступниця Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Голова Наглядової ради Проєкту.

Ключові висновки

- 1) Визнання дедалі більшої важливості питань, охоплених Проєктом, на тлі пандемії COVID-19. Пандемія COVID-19 виявила слабкі місця і недоліки системи безпеки і здоров'я (БЗР) в Україні. Запровадження належних систем управління БЗР на підприємствах дозволило б ефективніше забезпечувати здоров'я і безпеку працівників, підтримуючи при цьому безперервність бізнес-діяльності.
- 2) Як зазначено у «Віснику МОП: COVID-19 і сфера праці» (4-е видання), кількість втрачених робочих годин у світовому масштабі становить близько 10,7% порівняно з останнім кварталом 2019 р. (що еквівалентно втраті приблизно 305 мільйонів робочих місць).
- 3) МОП протягом найближчих тижнів оприлюднить результати аналізу впливу COVID-19 на економіку та ринок праці України.
- 4) Окрім збереження життя та здоров'я працівників, COVID-19 поставив на порядок денний питання виживання підприємств. Поступове скасування карантину і пом'якшення його наслідків вимагатиме значних зусиль для забезпечення функціонування робочих місць і здоров'я та безпеки працівників. Багато вже робиться в рамках Проєкту ЄС-МОП і в цілому МОП в Україні для надання практичних рекомендацій та інструментів для роботодавців і працівників щодо підтримання безперебійності діяльності, збереження робочих місць і забезпечення безпечних та здорових умов праці.
- 5) На Проєкті ЄС-МОП лежить велика відповідальність, а саме щодо надання національним партнерам технічної підтримки в реформуванні системи безпеки і здоров'я на роботі в Україні. Одним із перших кроків має стати транспонування рамкової Директиви ЄС із БЗР і впровадження узгодженої термінології.

- 6) Ситуація з COVID-19 ускладнює реалізацію Проєкту. Проте, реформи, передбачені Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, ніколи ще не були настільки важливими.
- 7) Питання трудових відносин, політики зайнятості та безпеки і здоров'я на роботі стали пріоритетними питаннями в Україні. Моніторинг ситуації, який здійснює Мінекономіки, включає дані про кількість безробітних та роботодавців, які зупинили діяльність чи втратили бізнес. Що стосується заходів із пом'якшення наслідків COVID-19, то це - стимулювання економіки, компенсація втрати доходів, захист працівників. Завдяки вжитим заходам 96 тис. працівників не були звільнені і отримали підтримку з боку держави.

I. Обговорення і погодження Положення про Наглядову раду Проєкту ЄС-МОП і її складу

Згідно із проєктом Положення про Наглядову раду, Головою Наглядової ради є Заступник Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, а двома заступниками Голови – представники Мінекономіки та Держпраці (як безпосередні бенефіціари Проєкту).

Було порушено питання співголовування з боку сторони роботодавців і працівників.

Під час обговорення було зазначено, що Голова і заступники Голови Наглядової ради виконують не керівну, а координаційну роль. Було наголошено, що Наглядова рада складається з широкого кола партнерських сторін (це Парламент, Уряд, представники роботодавців, представники працівників), при цьому всі вони мають право висловлювати свою думку і користуються однаковим правом голосу, зокрема рішення Наглядової ради ухвалюються консенсусом і на основі консультацій між усіма її членами.

Рішення: затвердити Положення про Наглядову раду Проєкту ЄС-МОП і її склад.

II. Визначення пріоритетності за сферами підтримки з боку Проєкту ЄС-МОП (за ступенем нагальності), варіантів реалізації передбачених заходів; затвердження відповідного плану роботи

Перед обговоренням відбулася стисла презентація Проєкту ЄС-МОП, його очікувані проміжні та кінцеві результати, робота, проведення до травня 2020 року, завдання на найближчий час (узгодження плану роботи Проєкту з пріоритетами національних партнерів та найбільш доречні варіанти надання технічної підтримки, враховуючи зміну обставин). Були також представлені бачення пріоритетів національними партнерами (за результатами попередніх консультацій) і відповідно переглянутий план роботи Проєкту.

Ключові висновки

- 1) З усіма зацікавленими сторонами були проведені консультації щодо основних сфер підтримки з боку Проєкту та їхньої пріоритетності (за ступенем нагальності).
- 2) Реформування законодавства про працю є одним із завдань у проєкті програми Уряду. У ньому також відображене питання реформування системи БЗР та імплементації відповідних директив ЄС, як це передбачено Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.
- 3) Щодо реформування законодавства про працю, то очікується, що робоча група при Комітеті з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів відновить роботу після завершення карантину. Отже, найближчим часом буде більш зрозуміло, як розгортатиметься процес розробки проєкту Трудового кодексу.
- 4) Проєкт включає масштабний компонент із підтримки розроблення проєктів правових актів (у таких сферах, як законодавство про працю, БЗР та інспекція праці) із метою кращого узгодження національного законодавства з міжнародними та європейськими трудовими нормами й передовою практикою. Це, наприклад, проведення навчання, надання технічних рекомендацій, інформаційно-роз'яснювальна робота з посадовцями, які ухвалюють політичні рішення, та з фахівцями, які розробляють проєкти правових актів. Проте, важливо забезпечити, щоб у випадках, де вже створено тристоронні робочі групи, що займаються розробкою проєктів правових актів у сферах, охоплених Проєктом, вищезгадана технічна підтримка надавалася цим робочим групам, і щоб проєкт не ініціював розроблення альтернативних і конкуруючих правових актів. Щоб досягти цієї мети, Наглядова рада пропонує зацікавленим робочим групам долучитися до Проєкту в його роботі.

- 5) План виконання Проєкту має бути гнучким і за потреби переглядатися, для урахування розвитку ситуації в усіх сферах, у яких передбачена підтримка з боку Проєкту ЄС-МОП.

Рішення:

Визначити таку черговість для сфер надання технічної підтримки з боку Проєкту ЄС-МОП:

- 1) **Безпека і здоров'я на роботі.** Питання БЗР повинні бути першочерговим пріоритетом. Пандемія COVID-19 виявила недоліки системи БЗР в Україні та потребу в її реформуванні. Крім того, Україна взяла на себе зобов'язання транспонувати ряд директив ЄС із БЗР і затвердила відповідний план роботи зі строками, які мають бути дотримані. Для забезпечення сталості процесу імплементації директив ЄС його слід розпочати з рамкової Директиви ЄС із БЗР. Слід сформувати робочу групу з представників уряду і соціальних партнерів для розробки проєкту правового акту, спрямованого на транспонування рамкової Директиви ЄС, яким також слід скасувати і (або) переглянути застаріле і суперечливе законодавство та узгодити його із стандартами МОП і ЄС. Скерування цього процесу має бути на основі дорожньої карти реформування нинішньої системи охорони праці. Вона повинна враховувати як пріоритети та плани уряду, так і часові рамки для імплементації відповідних директив ЄС, які передбачені в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС.
- 2) **Трудові відносини.** Реформа трудового законодавства триває, але наразі важко сказати, скільки часу цей займе і коли може бути прийнятий новий Трудовий кодекс. Більше того, оскільки Проєктом охоплюються лише деякі аспекти, що регулюватимуться Трудовим кодексом, передбачені заходи мають плануватися і узгоджуватися з робочою групою з напрацювання проєкту Трудового кодексу. Інші проєкти МОП також можуть бути задіяні в цьому процесі. Крім того, офіційні коментарі МОП можуть бути надані у відповідь на офіційний запит від української сторони. Основою для норм, що будуть викладені у проєкті Трудового кодексу, мають бути міжнародні трудові норми та правова база ЄС.
- 3) **Інспекція праці.** Це - інструмент для забезпечення додержання вимог законодавства про працю, про БЗР. Важливо розробити правовий акт, що регулюватиме діяльність інспекції праці, зокрема визначатиме її повноваження, функції, завдання і відповідні процедури, а також регулюватиме кадрові питання (наприклад, вимоги до кваліфікації, добору і наймання, навчання, кар'єрного росту інспекторів праці тощо). Назву і статус цього нормативно-правового акту доречно визначити у ході подальших консультацій з огляду на його зміст і сферу застосування.
- 4) **Незадекларована праця** розглядається як наскрізний компонент: на це явище впливатимуть і напрацювання в інших сферах.

Стосовно варіантів реалізації передбачених заходів і плану роботи Проєкту:

- 1) Стосовно варіантів надання технічної підтримки у процесі розроблення проєктів нормативно-правових актів у сферах, охоплених Проєктом, слід зазначити, що у випадку, коли тристоронні робочі групи з розроблення відповідних проєктів нормативно-правових актів уже створені, Проєкту слід долучитися до їх роботи, щоб мати можливість надавати технічну підтримку (як-от навчання, технічні рекомендації, консультації та інформування, усунення сумнівів, висловлених фахівцями, інформаційно-роз'яснювальна робота тощо). З цією метою Наглядова рада пропонує зацікавленим робочим групам долучити до Проєкту до роботи.
- 2) Наглядова рада закликає всі представлені сторони долучитися до заходів Проєкту і брати активну участь у них відповідно до плану роботи.
- 3) План виконання проєкту має бути переглянутий відповідно до рішення щодо черговості для сфер підтримки. Разом з тим він має залишатися гнучким і за потреби переглядатися залежно від розвитку ситуації у сферах, де передбачена підтримка з боку Проєкту ЄС-МОП.

Інші рішення

- 1) Наступне засідання Наглядової ради Проєкту запланувати на листопад ц.р., не виключаючи можливість його проведення раніше - у разі необхідності.